

نیازسنجی آموزشی ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی بروجرد با استفاده از مدل بوریچ

امین مهرزاده^۱، سجاد فردوسی^۲، فرشته حافظی^۳، نرگس حافظی^۴

DOI:10.22034/jtd.2025.501893.3018

1

چکیده

هدف اصلی پژوهش پیش‌رو شناسایی نیازهای آموزشی ساکنان بومی و تعیین اولویت‌های آموزشی آنان بر اساس مدل بوریچ است. ابزار گردآوری اطلاعات پژوهش مبتنی بر پرسش‌نامه بوریچ است که شامل فهرستی از شایستگی‌هایی است که با استفاده از مقیاس لیکرت، وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب افراد در زمینه هر شایستگی را می‌سنجد. جامعه آماری دربردارنده ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی است که ۳۵۵ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی انجام شده است. بنا بر نتایج به‌دست آمده، مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران اولویت اول نیاز آموزشی ساکنان است. این نیاز به‌علت افزایش فرصت‌های گردشگری و تنوع فرهنگی گردشگران قابل توجه است. اولویت دوم، مهارت‌های کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی است که به بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی منطقه کمک می‌کند. سومین نیاز، مهارت‌های بازاریابی برای جذب گردشگران و افزایش فروش محصولات محلی است که اهمیت فناوری‌های نوین در بازاریابی را برجسته می‌سازد. آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار، زبان‌آموزی و روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی نیز به‌ترتیب اولویت‌های بعدی هستند. این نیازها نشان‌دهنده اهمیت آموزش‌های تخصصی و هدفمند برای بهبود تعامل ساکنان با گردشگران، افزایش درآمدهای محلی، حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار منطقه است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۱۷

واژه‌های کلیدی:

نیازهای آموزشی، گردشگری، مدل بوریچ، ونایی

مقدمه

بر تصویر مقاصد گردشگری (جذابیت‌های مقصد، امکانات، فرهنگ و تجربه کلی) اثر می‌گذارد (Stylidis, 2014). ازاین‌رو، رشد و توسعه گردشگری پایدار در هر منطقه نیازمند توجه ویژه به ساکنان محلی و جامعه میزبان است و خواسته‌ها و دیدگاه آن‌ها درباره گردشگران باید با دقت بیشتری مورد توجه قرار گیرد (Azimi & Partovi, 2001). در مراحل اولیه توسعه گردشگری، توجه به نگرش ساکنان از همان ابتدا اهمیت زیادی دارد تا بتوان جامعه محلی را در همه مراحل توسعه مشارکت داد. این مشارکت بر موفقیت کلی پروژه اثری چشمگیر می‌گذارد (Bichler, 2021). با اذعان به اینکه جوامع

گردشگری در دنیای کنونی صنعت مهم و سومین پدیده اقتصادی فعال و در حال رشد شناخته می‌شود. صنعت گردشگری فرصت مشارکت در توسعه را برای افرادی که دانش و منابع مالی کافی ندارند بدون نیاز به حمایت خارجی فراهم می‌آورد (Yanes et al., 2019; Arintoko et al., 2020). افراد محلی به‌خاطر آشنایی با مقصد منبع اصلی اطلاعات برای بازدیدکنندگان هستند؛ این موضوع به‌ویژه امروزه که ساکنان محلی در زمینه‌های گوناگون رسانه‌های اجتماعی مشارکت فعال دارند اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و این مشارکت

۱. کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی، دانشکده گردشگری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۲. استادیار گروه مدیریت و اقتصاد گردشگری، دانشکده گردشگری، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول). sajad.ferdowsi@ut.ac.ir

۳. دکتری ترویج و آموزش کشاورزی پایدار، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۴. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

میزبان در روند توسعه گردشگری تأثیر دارند، لازم است برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری از درک و نگرش مثبت ساکنان درباره این صنعت اطمینان به دست آید (Feizpour et al., 2023). بنابراین، اگر ساکنان محلی احساس کنند از برنامه ریزی گردشگری طرد شده اند یا تصور کنند که برای مشارکت در مدیریت گردشگری فاقد تجهیزات هستند تأثیر منفی متقابلی در توسعه گردشگری خواهند داشت. کمبود منابع و زمان و انگیزه ممکن است باعث کاهش علاقه ساکنان محلی به مشارکت فعال در این صنعت شود. (Bichler, 2021). از آنجاکه مناطق بومی دارای فرهنگ قومی عمیق و میراث‌های سنتی با ارزش و اهمیت و حساسیت بوم‌زیستی هستند، توسعه موفق گردشگری در این مناطق باید به گونه‌ای صورت گیرد که ادراکات، نیازها و نگرانی‌های جامعه محلی به خوبی درک شود. این امر به منظور ایجاد رابطه‌ای متقابل مبتنی بر احترام، اعتماد و همکاری میان گردشگران و جامعه محلی ضروری است تا هم فرهنگ و محیط زیست حفظ شود و هم منافع اقتصادی و اجتماعی برای هر دو طرف به دست آید (Chang, 2018). علاوه بر این، بی‌توجهی به نیازها و خواسته‌های جامعه محلی به بروز نارضایتی و حتی مقاومت در برابر پروژه‌های توسعه‌ای منجر می‌شود. در همین راستا، نیازسنجی درست امکان تنظیم درست اهداف برنامه، تخصیص منابع لازم و ارائه دیدگاه‌ها و روش‌های مناسب برای رفع این نیازها را فراهم می‌کند. همچنین، نیازسنجی به ارتقا و بهبود دوره‌های مهارتی کمک بسزایی می‌کند. به طور کلی، تعیین نیازهای آموزشی عبارت است از شناسایی نیازها و درجه‌بندی آن‌ها به ترتیب اولویت و انتخاب نیازهایی که باید کاهش یا حذف شود (Monfared et al., 2020). نیازسنجی دقیق آموزشی می‌تواند شالوده اصلی برای طرح‌ریزی و اجرای برنامه آموزشی مناسب باشد. طرح‌ریزی و اجرای برنامه‌های نیازسنجی در هر سطحی مستلزم پیروی از طرح و الگویی مشخص است و گزینش مدل مناسب باعث افزایش دقت و اعتبار فرایند نیازسنجی می‌شود (Zarafshani et al., 2011). چندین روش و فن کمپی و کیفی برای نیازسنجی آموزشی^۱ و اولویت‌بندی آن‌ها وجود دارد که هر یک برتری‌ها و کاستی‌هایی دارند. در میان الگوهای نیازسنجی آموزشی، الگوی بوریچ (1980) یکی از پرکاربردترین الگوها است (Abdel-Maksoud, 2016). بنابراین، با توجه به نقش اساسی جوامع بومی در توسعه و گسترش پایدار گردشگری و اهمیت کیفیت زندگی آنان در تحقق اهداف

این صنعت، این پژوهش به بررسی نیازسنجی آموزشی ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی به‌عنوان یکی از مناطق گردشگری شهرستان بروجرد در استان لرستان پرداخته است؛ چراکه فقدان آگاهی در این زمینه به کاهش کیفیت خدمات گردشگری، نارضایتی گردشگران، آسیب به محیط زیست و عدم توانایی در جذب و حفظ گردشگران منجر می‌شود. در نتیجه، این مسائل باعث کاهش درآمد و فرصت‌های شغلی برای ساکنان محلی خواهد شد. از این رو، به‌علت نبود مطالعات کافی در زمینه نیازهای آموزشی جوامع محلی در حوزه گردشگری و نبود برنامه‌های آموزشی منسجم و اثربخش برای ارتقای سطح مهارت‌های گردشگری در میان ساکنان بومی، هدف از این پژوهش عبارت است از: ۱. شناسایی نیازهای آموزشی: تعیین مهارت‌ها و دانش‌هایی که ساکنان بومی برای بهبود خدمات خود به گردشگران نیاز دارند؛ ۲. بهبود کیفیت خدمات: ارتقای کیفیت خدمات ارائه‌شده به گردشگران از طریق آموزش‌های هدفمند؛ ۳. توسعه پایدار: کمک به توسعه پایدار منطقه گردشگری ونایی با افزایش توانمندی‌های محلی.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

نیازسنجی آموزشی ساکنان محلی در مناطق گردشگری برای توسعه فراگیر و پایدار گردشگری ضروری است. این تحلیل شامل درک دیدگاه‌ها، مهارت‌ها و دانش ساکنان و مشارکت آن‌ها در مراحل گوناگون توسعه گردشگری است. مشارکت ساکنان در تمامی مراحل توسعه گردشگری، با استفاده از دانش و مهارت‌های محلی، موفقیت گردشگری را افزایش می‌دهد (Maalouf et al., 2015; Delita et al., 2024; Obradović et al., 2020). رویکرد مشارکتی باعث افزایش حمایت جامعه و تدوین راهبردهای همسو با نیازهای ساکنان می‌شود و احساس مالکیت آن‌ها را تقویت می‌کند (Amani & Mfumbilwa, 2024). باید توجه داشت که تأثیرات درک‌شده گردشگری در ساکنان تحت تأثیر تصویر مکان و نگرش‌های آن‌ها است. مدل استابیلیدیس^۲ و همکاران (2014) روابط ساختاری بین درک ساکنان از تأثیرات گردشگری و حمایت آن‌ها از ابتکارات گردشگری را نشان می‌دهند. جوامعی که مزایای اقتصادی گردشگری را درک می‌کنند دیدگاه‌های مثبت‌تری دارند (Basheer et al., 2024; Yu et al., 2018). تفاوت‌های نگرشی بر اساس ویژگی‌های اجتماعی - جمعیتی مانند سطح تحصیلات و مدت‌زمان سکونت نیز وجود دارد. ساکنان با تحصیلات

1. Training needs analysis

2. Stylidis

(1991)، گوردون^۵ (1994)، هانوم و هانس (1989) و بوریچ^۶ (1980). مدل نیازسنجی بوریچ (1980) یکی از مدل‌های نیازسنجی است که به‌طور گسترده‌ای برای ارزیابی نیازهای آموزشی به کار رفته است. این مدل رویکردی را برای نیازسنجی آموزشی بر اساس یک مدل اختلافی شرح داده است. این مدل اطلاعات ارائه‌شده توسط پاسخ‌گویان را بررسی می‌کند، که این اطلاعات را می‌شود به ترتیب رتبه‌بندی یا وزن داد. این مدل اساساً یک روش خودارزیابی است که متکی بر قضاوت افراد درباره عملکرد خودشان است. پیش‌فرض این مدل نیازسنجی این است که مجری (پاسخ‌گو) بهتر می‌تواند درباره عملکرد خودش قضاوت کند و هنگامی که خواسته می‌شود کاری را انجام دهد، قضاوت عینی تری می‌کند.

در این مدل، تفاوت‌های سطوح اهمیت دانش و اهمیت کاربرد برای هر توانایی پیش‌بینی می‌شود و با یک تحلیل ریاضی نیاز آموزشی مناسب‌تر و دقیق‌تر انتخاب می‌شود (Gregg, 2002; Amiri et al., 2016).

با توجه به هدف اصلی پژوهش و با در نظر گرفتن محدوده موضوعی پژوهش، نتایج برخی از مهم‌ترین پژوهش‌های داخلی و خارجی مرور شده است. در زمینه نیازسنجی آموزشی ساکنان بومی مناطق گردشگری در داخل کشور در سال‌های اخیر پژوهش‌های اندکی انجام شده است. در ادامه، پژوهش‌های مرتبط بررسی می‌شود.

نوشایخت (2020) در پژوهشی با عنوان «نیازسنجی آموزشی گزارش‌های ارزیابی اثرات محیط‌زیست در پروژه‌های گردشگری» به این نتیجه دست یافت که جوامع محلی آموزش را راهکاری برای بهبود وضعیت کنونی منطقه گردشگری خود می‌دانند. همچنین، مهم‌ترین آموزش‌ها از دیدگاه مدیران به ترتیب عبارت است از: آموزش به‌روزرسانی دانش حرفه‌ای، آموزش راهکارهای مقابله با آلودگی آب‌وهوا و خاک و آموزش استانداردهای سازی تأسیسات گردشگری و دفاتر خدمات ارزیابی. از دیدگاه جامعه محلی، مهم‌ترین آموزش‌ها به ترتیب، عبارت است از: آموزش ارتقای آگاهی مردم، آموزش چگونگی ارتباط با کارشناسان و حل مشکل آنان و آموزش بهداشت فردی و محیطی. جاهدی (2014) در پژوهشی با عنوان «نیازسنجی آموزش‌های مهارتی در بخش خدمات حوزه گردشگری شهر سی سخت» به این نتیجه دست یافت که صنوف در حرفه‌هایی مثل فروشندگی سوغات محلی، ساخت صنایع دستی، نان‌وایی نان محلی، فروشنده سوپرمارکت

بالاتر و مدت سکونت طولانی‌تر حمایت بیشتری از گردشگری می‌کنند (Bagri & Kala, 2016; Stojković et al., 2020). ابعاد عاطفی و روانی وابستگی ساکنان به جوامعشان نیز مهم است. ساکنان با وابستگی مکانی بیشتر حمایت قوی‌تری از گردشگری می‌کنند (Hao et al., 2010; Jiang et al., 2023). آموزش دانش و مهارت‌های گردشگری، مانند استفاده از ویدئوهای تبلیغاتی، مشارکت ساکنان را افزایش می‌دهد (Amani & Mfumbilwa, 2024). نظریه مبادله اجتماعی نیز نشان می‌دهد که ساکنان از گردشگری‌ای حمایت می‌کنند که منافع ملموس مانند بهبود زیرساخت‌ها و ایجاد شغل به همراه داشته باشد (Shen et al., 2019; Bajrami et al., 2020).

در این میان، نقش دولت و سیاست‌ها در شکل‌دهی به دیدگاه‌ها و مشارکت ساکنان حیاتی است. نادیده گرفتن نظر ساکنان ممکن است به تعارضاتی منجر شود (Stojković et al., 2020; Soldić Frleta & Smolčić Jurdana, 2020). تأثیرات اجتماعی و فرهنگی گردشگری نیز مهم‌اند، و آموزش‌های حساس به فرهنگ به ساکنان در درک چالش‌ها و فرصت‌های گردشگری کمک می‌کنند (Brida et al., 2011). بحران‌هایی مانند همه‌گیری کرونا نیز اهمیت تاب‌آوری جامعه و مدیریت بحران را در راهبردهای گردشگری برجسته کرده‌اند (Miyagi, 2023; Shen et al., 2019). مهارت‌های زبانی و ارتباطی ساکنان در مناطق چندزبانه نیز برای تعامل بهتر با گردشگران ضروری است (Papastathopoulos et al., 2019). توانمندسازی جامعه از طریق گردشگری می‌تواند شکاف بین نیازهای محلی و انتظارات گردشگران را پر کند و توسعه اقتصادی و فرهنگی را تقویت نماید (Wang et al., 2013). علاوه‌بر این، آموزش‌های پایدار محیط‌زیستی برای کاهش تأثیرات منفی گردشگری و حفظ تعادل اکولوژیکی ضروری است (Stojković et al., 2020; Brida et al., 2011). در نتیجه، نیازسنجی آموزشی ساکنان باید چندبعدی باشد و دانش و ابعاد عاطفی، اجتماعی و محیط‌زیستی را در برگیرد. مشارکت فعال ساکنان، همکاری ذی‌نفعان و بازخورد مستمر برای دستیابی به گردشگری پایدار و عادلانه ضروری است.

طی چهار دهه گذشته، مدل‌های نیازسنجی زیادی تعریف شده‌اند که هر یک از این مدل‌ها هدف‌های ویژه‌ای دارد، از جمله مدل نیازسنجی گیلبرت^۱ (1987)، مورک و ویز^۲ (1988)، کافمن^۳ (1992) بارتون و میریل^۴

1. Gilbert

2. Murk and Wells

3. Kafman

4. Bartun and Mirrill

5. Gordon

6. Borich

و میوه‌فروشی نیاز به آموزش بسیاری دارند. همچنین، کارشناسان بیشتر حرفه‌ها از جمله مدیریت هتل‌داری، پذیرشگری هتل، راهنمای طبیعت‌گردی، مدیریت تخصصی واحدهای اقامتی، مدیریت فنی دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، راهنمای ایرانگردی و جهانگردی به آموزش نیاز دارند. وانی^۱ و همکاران (2023)، در پژوهشی با عنوان «ارزیابی دیدگاه‌ها و نگرش‌های ساکنان بومی درباره اثرات توسعه گردشگری در شمال غربی هیمالیا، هند»، نشان دادند که مردم محلی بیشتر به مسائل متعدد محیط‌زیستی و بیوفیزیکی اهمیت می‌دهند. نتایج پژوهش آفیانتی^۲ و همکاران (2020)، با عنوان «ارزیابی نگرش‌ها و نگرانی‌های ساکنان درباره گردشگری آموزشی پیشاهنگی در اندونزی»، نشان داد مهم‌ترین مسائلی که از دیدگاه مردم محلی نیاز به آموزش دارند عبارت‌اند از: چگونگی پیشرفت جامعه روستایی، بهداشت و محصولات و صنایع دستی.

روش‌شناسی

پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش توصیفی-تحلیلی است. ابزار گردآوری اطلاعات پژوهش مبتنی بر پرسش‌نامه بورلیچ است، که شامل فهرستی از شایستگی‌هایی است که با استفاده از مقیاس لیکرت، وضعیت کنونی و وضعیت مطلوب افراد در زمینه هر شایستگی را با نرم‌افزار SPSS IBM statistics 24 می‌سنجد (Agahi, 2013). درخصوص نیازسنجی آموزشی، این مدل بر پایه اختلاف نمره بین میزان اهمیت موضوع آموزشی و توانمندی فرد در آن زمینه بنا نهاده شده است. پرسش‌نامه پژوهش دارای دو بخش است: بخش اول دربردارنده اطلاعات و مشخصات فردی و حرفه‌ای ساکنان بومی است. بخش دوم دربردارنده گویه‌ها یا نیازهای آموزشی و تعیین اولویت‌های آموزشی ساکنان درباره مسائل مربوط به گردشگری است. گویه‌ها یا نیازهای آموزشی از طریق بررسی مقالات و پژوهش‌های انجام‌شده درباره نیازسنجی آموزشی در حوزه گردشگری و مشاوره با کارشناسان و متخصصان حوزه گردشگری و آموزش

کشاورزی، مشاهده پژوهشگر از وضعیت موجود و بازخورد ساکنان بومی تعیین شده است؛ سپس این گویه‌ها در قالب پرسش‌نامه ۴۵ پرسشی در ۹ حیطه آموزشی، شامل اقتصاد (۵ گویه)، فرهنگ و اجتماع (۵ گویه)، منابع طبیعی و محیط‌زیست (۵ گویه)، حمل‌ونقل (۵ گویه) تصمیم‌گیری و مشارکت (۵ گویه)، مدیریت بحران و امنیت (۵ گویه)، سلامت و بهداشت (۵ گویه)، آموزش و توانمندسازی (۵ گویه) و توسعه پایدار (۵ گویه)، مورد بررسی قرار گرفت.

روایی شکلی و محتوایی پرسش‌نامه توسط چهار نفر از کارشناسان و مدیران مرتبط با حوزه گردشگری در اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان لرستان، که به موضوع پژوهش در منطقه مورد مطالعه آگاه بودند، همچنین دو نفر از پژوهشگران و صاحب‌نظران علمی در زمینه‌های گردشگری، محیط‌زیست، منابع طبیعی و کشاورزی در دانشگاه‌های لرستان و تهران تأیید شد.

برای سنجش پایایی، پرسش‌نامه تدوین‌شده توسط سی نفر از ساکنان پیش‌آزمون شد، که ضریب آلفای کرونباخ بخش‌های مختلف پرسش‌نامه بین ۰/۷۰۱ و ۰/۷۲۷ محاسبه شد (جدول ۱). در این خصوص، ضریب آلفای بیشتر از ۰/۷ نشان از پایایی قابل قبول ابزار پژوهش دارد (Davari & Rezazadeh, 2013). جامعه آماری دربردارنده ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی بود. بنا بر اطلاعات گرفته‌شده از مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵، تعداد کل ساکنان این منطقه حدود ۴۶۹۸ نفر در قالب یک هزار و ۲۶۰ خانوار بود که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان^۳ (1970) ۳۵۵ نفر برای حجم نمونه در نظر گرفته شد. سپس نمونه‌ها به‌طور تصادفی ساده انتخاب شدند (به هر خانوار یک شماره اختصاص داده شد، سپس از یک نرم‌افزار تولید اعداد تصادفی ۳۵۵ شماره تصادفی انتخاب شد. از هر خانواری که شماره‌اش انتخاب شده بود، بین ۱ تا ۳ نفر برای نمونه برگزیده شد) و به‌وسیله پرسش‌نامه اطلاعات لازم از آن‌ها به دست آمد.

1. Wani

2. Afiyanti

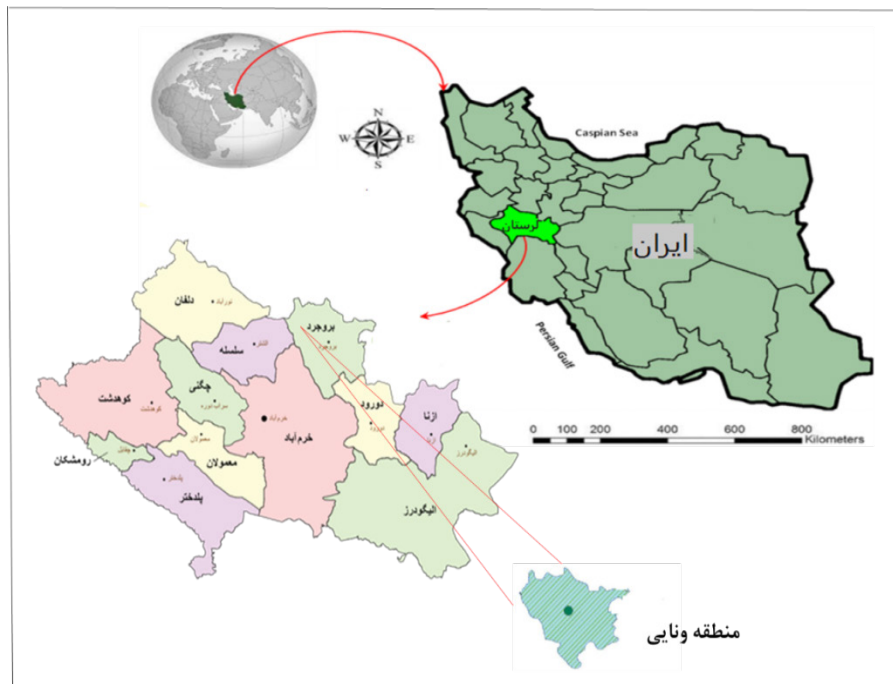
3. Krejcie and Morgan

جدول ۱: میزان پایایی بخش‌های پرسش‌نامه

بخش‌های پرسش‌نامه	تعداد گویه	ضریب آلفای کرونباخ (بخش مهارت)	ضریب آلفای کرونباخ (بخش اهمیت و لزوم آشنایی)
اقتصاد	۵	۰/۷۰۳	۰/۷۲۷
فرهنگ و اجتماع	۵	۰/۷۰۱	۰/۷۱۳
منابع طبیعی و محیط‌زیست	۵	۰/۷۰۲	۰/۷۲۳
حمل و نقل	۵	۰/۷۵۵	۰/۷۰۲
تصمیم‌گیری و مشارکت	۵	۰/۷۱۵	۰/۷۱۵
مدیریت بحران و امنیت	۵	۰/۷۱۹	۰/۷۱۷
سلامت و بهداشت	۵	۰/۷۱۱	۰/۷۱۳
آموزش و توانمندسازی	۵	۰/۷۱۴	۰/۷۲۳
توسعه پایدار	۵	۰/۷۰۵	۰/۷۱۲
جمع	۴۵		

در این پژوهش، منطقه ونایی به‌عنوان محدوده پژوهشی در نظر گرفته شده است. این منطقه تا سال ۱۳۹۷ روستایی در بخش اشترینان شهرستان بروجرد در استان لرستان شناخته می‌شد. از سال ۱۳۹۸، این منطقه

در تغییرات سیاسی کشور به شهر تغییر یافت. ونایی در فاصله دوازده کیلومتری شمال غربی بروجرد و در منطقه‌ای کوهستانی قرار دارد (شکل ۱).

شکل ۱: موقعیت منطقه پژوهش

سرچشمه‌های گوناگون، بیشه‌زارها و کوه‌های مرتفع از توان بالایی برای گردشگری برخوردار است. خیار ونایی و دیگر محصولات جالیزی آن مشهور و سوغات عمده آن خیارشور است. کارگاه‌های تولید خیارشور در این منطقه فراوان است، که به صورت سنتی تولید می‌شود و به فروش می‌رسد (Rahmani et al., 2017).

یافته‌های پژوهش

بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان نشان می‌دهد که ۶۰ درصد نمونه آماری را مردان و ۴۰ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. ۳۵ درصد پاسخ‌دهندگان مجرد و ۶۵ درصد متأهل‌اند. سایر ویژگی‌های پاسخ‌دهندگان در جدول ۲ ارائه شده است.

موقعیت این منطقه ۴۸ درجه و ۵۹ دقیقه طول و ۳۳ درجه و ۹۱ دقیقه عرض جغرافیایی است. ونایی در تنگه‌ای بین کوه بلند برآفتاب و کوه گرین قرار گرفته است و آب‌وهوایی کوهستانی دارد. زمستان‌های آن سرد و پربرف و تابستان‌های آن خنک و معتدل است. جنوب ونایی دشت کوچکی است که به علت وجود آب فراوان کشاورزی در آن رونق دارد. چشمه‌سارهای متعدد مانند سراب سفید و سراب پنبه از دامنه کوه‌های این منطقه می‌جوشد، که منبع اصلی آب شرب شهر بروجرد است. ونایی از مناطق گردشگری طبیعی بروجرد است و در فهرست روستاهای هدف گردشگری استان لرستان قرار دارد. این منطقه دارای یک قلعه تاریخی با ثبت ملی و یک دهنه غار است. ونایی به خاطر

جدول ۲: فراوانی متغیرهای جمعیت‌شناختی پاسخ‌گویان

متغیر	دسته‌بندی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۲۱۴	۶۰/۲۶
	زن	۱۴۱	۳۹/۷۴
وضعیت تأهل	متأهل	۲۳۰	۶۴/۷۹
	مجرد	۱۲۵	۳۵/۲۱
میزان تحصیلات	بی‌سواد	۸۵	۲۳/۹۴
	ابتدایی	۳۹	۱۱
	راهنمایی	۱۱۳	۳۱/۸۰
	دیپلم	۵۴	۱۵/۱۸
	کاردانی	۳۳	۹/۳۲
	کارشناسی	۱۲	۳/۳۹
مدت اسکان در منطقه	کارشناسی ارشد و بالاتر	۱۹	۵/۳۴
	کمتر از ۵ سال	۴۳	۱۲/۱۳
	۵ تا ۱۰ سال	۵۲	۱۴/۶۹
	۱۰ تا ۲۰ سال	۴۰	۱۱/۲۷
	بیشتر از ۲۰ سال	۲۲۰	۶۱/۹۷

نحوی که عدد ۱ نشان‌دهنده اهمیت/ مهارت کم و عدد ۵ نشان‌دهنده اهمیت/ مهارت زیاد است. بدین ترتیب، برای هر موضوع آموزشی دو امتیاز محاسبه شده، که یکی بیانگر میزان اهمیت و دیگری بیانگر میزان مهارت

برای تعیین درجه نیاز آموزشی، از مدل بورلیج برای تعیین میزان اهمیت و همچنین میزان مهارت و توانمندی ساکنان استفاده شده است. پاسخ به پرسش‌ها در قالب طیف لیکرت انجام پذیرفته، به

موضوعاتی که نمره اولویت آن‌ها کمتر از ۱ باشد به آموزش نیاز ندارند.

و تسلط ساکنان بومی در موضوع آموزشی است.
نمره اولویت آموزشی = میانگین اهمیت (اهمیت - سطح عملکرد)
رابطه ۱

$$(I-C) \times mI = MWDS$$

جدول ۳ طبقه‌بندی میزان اهمیت موضوعات آموزشی را نشان می‌دهد که آشنایی با استانداردهای بهداشت و ایمنی در تهیه و نگهداری و عرضه غذا و خدمات گردشگری، شیوه‌های مدیریت پسماند و حفظ پاکیزگی و حفاظت از جنگل‌ها، رودخانه‌ها و اکوسیستم‌های محلی بااهمیت‌ترین نیازهای آموزشی شناخته شدند. بودجه‌بندی، پس‌انداز و مدیریت مالی شخصی، همکاری و شبکه‌سازی با سایر کسب‌وکارها و نهادهای محلی و مهارت‌های همکاری و کارگروهی برای بهبود تعاملات اجتماعی کم‌اهمیت‌ترین موضوعات آموزشی از دیدگاه ساکنان هستند.

اهمیت هر یک از موضوعات آموزشی از نظر ساکنان
I= سطح مهارت ساکنان
C= میانگین اهمیت هر یک از موضوعات آموزشی
mI=

در این مدل، موضوعات آموزشی که نمره اولویت آن‌ها بیشتر از ۳ باشد نیاز به آموزش زیاد دارند. موضوعاتی که نمره اولویت آن‌ها بین ۱ و ۳ باشد جزو نیازهای آموزشی نیستند، ولی نیاز به تقویت دارند.

جدول ۳: دیدگاه ساکنان درباره میزان اهمیت موضوعات گردشگری

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	میانگین	انحراف معیار	مؤلفه / موضوع آموزشی
۱	۰/۶۵۲	۳/۱۸	۲/۰۷	آشنایی با استانداردهای بهداشت و ایمنی در تهیه و نگهداری و عرضه غذا و خدمات گردشگری
۲	۰/۶۳۲	۲/۰۹	۱/۳۲	شیوه‌های مدیریت پسماند و حفظ پاکیزگی
۳	۰/۶۰۱	۲/۸۷	۱/۷۲	حفاظت از جنگل‌ها، رودخانه‌ها و اکوسیستم‌های محلی
۴	۰/۵۹۷	۳/۷۲	۲/۲۲	بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال و آنلاین، رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های نوین برای فروش و بازاریابی
۵	۰/۵۸۲	۳/۸۱	۲/۲۱	مهارت‌های کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی
۶	۰/۵۷۳	۳/۴۳	۱/۹۵	اصول ایمنی و امنیت در برابر تهدیدات (سرقت و حوادث طبیعی)
۷	۰/۵۷۰	۲/۵۴	۱/۴۴	آشنایی با مکان‌های تاریخی و فرهنگی و ارزش‌های آن‌ها
۸	۰/۵۵۶	۳/۸۱	۲/۱۱	نگهداری و بهبود زیرساخت‌های محلی (جاده‌ها و امکانات عمومی)
۹	۰/۵۴۴	۳/۷۳	۱/۹۲	آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار و چگونگی به‌کارگیری آن در زندگی
۱۰	۰/۵۳۳	۳/۹۰	۲/۰۷	بازاریابی برای جذب گردشگر و افزایش فروش محصولات محلی
۱۱	۰/۵۳۱	۳/۰۸	۱/۶۳	آشنایی با گونه‌های گیاهی و جانوری و اهمیت حفظ آن‌ها
۱۲	۰/۵۳۶	۳/۱۵	۱/۶۸	برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های محلی مرتبط با توسعه پایدار
۱۳	۰/۵۳۲	۳/۲۰	۱/۷۰	مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران
۱۴	۰/۵۱۷	۲/۱۱	۱/۰۹۰	مهارت تصمیم‌گیری در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و محیطی

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	میانگین	انحراف معیار	مؤلفه/ موضوع آموزشی
۱۵	۰/۵۱۷	۳/۸۱	۱/۹۶	حفظ سنت ها و آداب و رسوم محلی
۱۶	۰/۵۰۷	۲/۷۴	۱/۳۸	آشنایی با قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی
۱۷	۰/۵۰۶	۳/۲۶	۱/۶۴	آشنایی با هنرهای محلی، صنایع دستی و موسیقی سنتی
۱۸	۰/۵۰۳	۳/۲	۱/۶۰	چگونگی تماس با خدمات اورژانسی و ارائه اطلاعات درست
۱۹	۰/۵۰۱	۳/۰۹	۱/۵۴	برنامه ریزی و هدف گذاری شخصی
۲۰	۰/۵۰۰	۳/۹۲	۱/۹۶	چگونگی پیگیری حقوق اجتماعی و قانونی در جامعه
۲۱	۰/۴۹۸	۳/۰۱	۱/۴۹	تشکیل گروه های محلی برای مدیریت بحران و همکاری در مواقع اضطراری
۲۲	۰/۴۹۱	۳/۱۴	۱/۵۴	شیوه های کشاورزی، باغداری و شیلات پایدار
۲۳	۰/۴۷۰	۳/۷۶	۲/۰۴	تأثیرات منفی آلودگی و تخریب محیط زیست در تنوع زیستی
۲۴	۰/۴۶۸	۳/۳۴	۱/۵۶	فرایندهای تصمیم گیری مرتبط با زیرساخت ها و حمل و نقل
۲۵	۰/۴۶۴	۴/۴۵	۲/۰۶	چگونگی مدیریت گروه های محلی برای حفاظت از منابع طبیعی
۲۶	۰/۴۶۱	۳/۱۵	۱/۴۵	راهکارهای بهبود کیفیت زندگی (سلامت روان و ارتباطات اجتماعی)
۲۷	۰/۴۵۷	۳/۴۱	۱/۵۵	حقوق شهروندی و مسئولیت ها در قبال جامعه و محیط زیست
۲۸	۰/۴۵۴	۳/۱۹	۱/۴۴	روش های پیشگیری و مقابله با تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی
۲۹	۰/۴۵۲	۲/۵۵	۱/۱۵	استفاده از رسانه ها و شبکه های اجتماعی برای اطلاع رسانی در مواقع بحران
۳۰	۰/۴۴۶	۳/۲۶	۱/۴۵	چگونگی واکنش به حوادث اضطراری و ارائه کمک های اولیه
۳۱	۰/۴۳۷	۴/۷۲	۲/۰۶	زبان آموزی برای تسهیل ارتباطات
۳۲	۰/۴۳۰	۳/۱۸	۱/۳۶	چگونگی انتقال فرهنگ به نسل های آینده
۳۳	۰/۴۲۹	۲/۱۹	۰/۹۳	چگونگی دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی
۳۴	۰/۴۲۶	۲/۹۷	۱/۲۵	روش های مقابله با تهدیدات بهداشتی، مانند شیوع بیماری ها
۳۵	۰/۴۲۲	۲/۱۹	۰/۹۲	آشنایی با حمل و نقل عمومی و چگونگی استفاده از آن ها
۳۶	۰/۴۲۰	۴/۰۶	۱/۲۸	روش های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی)
۳۷	۰/۴۱۲	۲/۴۵	۱	تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی گردشگری
۳۸	۰/۴۰۳	۲/۷۴	۱/۱۰	قوانین مرتبط با گردشگری و حقوق و مسئولیت ها در قبال گردشگران
۳۹	۰/۳۴۶	۲/۷۱	۰/۹۳	مهارت های فنی مرتبط با صنایع گردشگری، مانند هتل داری و خدمات غذایی
۴۰	۰/۳۴۰	۳/۷۲	۱/۰۹	تشکیل گروه ها و شبکه های محلی برای تبادل نظر و تجربیات
۴۱	۰/۳۱۷	۲/۵۰	۰/۷۹	مدیریت استرس و سلامت روان
۴۲	۰/۳۱۲	۳	۰/۹۳	واکسیناسیون و شیوه های پیشگیری از بیماری ها
۴۳	۰/۳۰۸	۳/۰۷	۰/۹۵	بودجه بندی، پس انداز و مدیریت مالی شخصی
۴۴	۰/۳۰۵	۳/۰۱	۰/۹۱	همکاری و شبکه سازی با سایر کسب و کارها و نهادهای محلی
۴۵	۰/۳۰۳	۲/۲۴	۰/۶۷	مهارت های همکاری و کار گروهی برای بهبود تعاملات اجتماعی

نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی، بازاریابی برای جذب گردشگر و افزایش فروش محصولات محلی، آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار و چگونگی به‌کارگیری آن در زندگی، زبان‌آموزی برای تسهیل ارتباطات، روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی)، چگونگی پیگیری حقوق اجتماعی و قانونی در جامعه، حفظ سنت‌ها و آداب‌ورسوم محلی، آشنایی با استانداردهای بهداشت و ایمنی در تهیه و نگهداری و عرضه غذا و خدمات، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های محلی مرتبط با توسعه پایدار و تأثیرات منفی آلودگی و تخریب محیط‌زیست در تنوع زیستی. بنا بر این نتایج، مواردی که امتیاز آن‌ها بین ۱ تا ۳ به دست آمده است نیاز به تقویت دارند و سایر نیازهای موجود (میانگین کمتر از ۰/۱) آموزش لازم ندارند.

با توجه به جدول ۴، ساکنان در آشنایی با مکان‌های تاریخی و فرهنگی و ارزش‌های آن‌ها، حفظ سنت‌ها و آداب‌ورسوم محلی و مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران بیشترین مهارت را دارند، و در روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی)، زبان‌آموزی برای تسهیل ارتباطات، و کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی کمترین مهارت را دارند.

تعداد ۴۵ صلاحیت و توانمندی لازم بر پایه نمره اولویت، که از مدل بوریچ به دست آمده، در جدول ۵ اولویت‌بندی شده است. تجزیه و تحلیل نشان می‌دهد که بیشترین نیازهای آموزشی ساکنان مواردی است که نمره اولویت آن‌ها بیشتر از ۳ به دست آمده است. این نیازها عبارت‌اند از: مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران، مهارت‌های کارآفرینی و

جدول ۴: دیدگاه ساکنان درباره میزان مهارت‌های گردشگری

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	میانگین	انحراف معیار	مؤلفه / موضوع آموزشی
۱	۰/۵۴۲	۲/۰۸	۱/۶۶	آشنایی با مکان‌های تاریخی و فرهنگی و ارزش‌های آن‌ها
۲	۰/۵۲۲	۲/۰۳	۱/۰۵	حفظ سنت‌ها و آداب‌ورسوم محلی
۳	۰/۵۰۱	۲/۵۷	۱/۲۸	مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران
۴	۰/۴۹۸	۲/۵۲	۱/۷۲	آشنایی با هنرهای محلی، صنایع دستی و موسیقی سنتی
۵	۰/۴۷۲	۳/۲۱	۱/۵۱	تشکیل گروه‌های محلی برای مدیریت بحران و همکاری در مواقع اضطراری
۶	۰/۴۷۳	۲/۰۳	۱/۴۳	مهارت‌های همکاری و کار گروهی برای بهبود تعاملات اجتماعی
۷	۰/۴۷۱	۲/۰۱	۱/۱۸	شیوه‌های مدیریت پسماند و حفظ پاکیزگی
۸	۰/۴۵۱	۲/۷۱	۱/۶۷	حفاظت از جنگل‌ها، رودخانه‌ها و اکوسیستم‌های محلی
۹	۰/۴۴۴	۳/۴۳	۱/۵۲	بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال و آنلاین و رسانه‌های اجتماعی برای بازاریابی
۱۰	۰/۴۳۵	۳/۸۶	۱/۶۷	اصول ایمنی و امنیت در برابر تهدیدات (سرقت و حوادث طبیعی)
۱۱	۰/۴۲۴	۳/۰۳	۱/۲۸	نگهداری و بهبود زیرساخت‌های محلی (جاده‌ها و امکانات عمومی)
۱۲	۰/۴۱۹	۳/۰۱	۱/۳۱	بودجه‌بندی، پس‌انداز و مدیریت مالی شخصی
۱۳	۰/۴۱۷	۲/۵۲	۱/۸۵	آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار و چگونگی به‌کارگیری آن در زندگی

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	میانگین	انحراف معیار	مؤلفه/ موضوع آموزشی
۱۴	۰/۴۰۷	۲/۷۲	۱/۵۲	آشنایی با قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی
۱۵	۰/۴۰۶	۲/۵۳	۱/۰۲	بازاریابی برای جذب گردشگران و افزایش فروش محصولات محلی
۱۶	۰/۴۰۶	۳/۰۷	۱/۲۷	برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری شخصی
۱۷	۰/۴۰۳	۳/۱	۱/۲۴	شیوه‌های کشاورزی، باغداری و شیلات پایدار
۱۸	۰/۴۰۲	۳/۰۳	۱/۲۱	آشنایی با گونه‌های گیاهی و جانوری و اهمیت حفظ آن‌ها
۱۹	۰/۴۰۰	۲/۹۲	۱/۱۶	تأثیرات منفی آلودگی و تخریب محیط‌زیست در تنوع زیستی
۲۰	۰/۳۹۸	۲/۹۶	۱/۱۷	روش‌های پیشگیری و مقابله با تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی
۲۱	۰/۳۹۱	۳/۹۵	۱/۱۵	چگونگی مدیریت گروه‌های محلی برای حفاظت از منابع طبیعی
۲۲	۰/۳۷۰	۳/۳۲	۱/۵۹	فرایندهای تصمیم‌گیری مرتبط با زیرساخت‌ها و حمل‌ونقل
۲۳	۰/۳۶۹	۳/۰۴	۱/۱۲	حقوق شهروندی و مسئولیت‌ها در قبال جامعه و محیط‌زیست
۲۴	۰/۳۶۵	۳/۲۱	۱/۶۰	چگونگی واکنش به حوادث اضطراری و ارائه کمک‌های اولیه
۲۵	۰/۳۶۱	۳/۱۲	۱/۱۲	چگونگی تماس با خدمات اورژانسی و ارائه اطلاعات درست
۲۶	۰/۳۵۸	۲/۲۱	۱/۰۴	استفاده از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی برای اطلاع‌رسانی در مواقع بحران
۲۷	۰/۳۵۵	۲/۵۷	۱/۱۰	زبان‌آموزی برای تسهیل ارتباطات
۲۸	۰/۳۵۱	۲/۰۵	۰/۷۱	روش‌های مقابله با تهدیدات بهداشتی، مانند شیوع بیماری‌ها
۲۹	۰/۳۴۸	۳/۱۷	۱/۱۰	چگونگی انتقال فرهنگ به نسل‌های آینده
۳۰	۰/۳۴۲	۴/۴۲	۱/۵۱	آشنایی با حمل‌ونقل عمومی و چگونگی استفاده از آن‌ها
۳۱	۰/۳۳۷	۳/۰۱	۱/۰۵	روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی)
۳۲	۰/۳۲۹	۲/۱۰	۰/۶۹	چگونگی دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی
۳۳	۰/۳۲۵	۲/۴۴	۰/۹۵	قوانین مرتبط با گردشگری و حقوق و مسئولیت‌ها در قبال گردشگران
۳۴	۰/۳۲۰	۲/۲۸	۰/۹۵	مهارت‌های فنی مرتبط با صنایع گردشگری، مانند هتل‌داری و خدمات غذایی
۳۵	۰/۳۱۸	۲/۳۵	۰/۷۴	تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیطی گردشگری در توسعه پایدار

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	میانگین	انحراف معیار	مؤلفه/ موضوع آموزشی
۳۶	۰/۳۱۰	۲/۴۴	۰/۷۵	تشکیل گروه‌ها و شبکه‌های محلی برای تبادل نظر و تجربیات
۳۷	۰/۳۰۹	۲/۵۱	۰/۷۷	راهکارهای بهبود کیفیت زندگی سلامت روان و ارتباطات اجتماعی
۳۸	۰/۳۰۱	۲/۲۰	۰/۹۴	مدیریت استرس و سلامت روان
۳۹	۰/۲۹۸	۲/۳۶	۰/۷۰	واکسیناسیون و شیوه‌های پیشگیری از بیماری‌ها
۴۰	۰/۲۹۵	۲/۹۶	۰/۸۷	همکاری و شبکه‌سازی با سایر کسب‌وکارها و نهادهای محلی
۴۱	۰/۲۸۰	۲/۹۳	۰/۸۲	چگونگی پیگیری حقوق اجتماعی و قانونی در جامعه
۴۲	۰/۲۷۸	۲/۱۲	۰/۵۸	آشنایی با استانداردهای بهداشت و ایمنی در تهیه، نگهداری و عرضه غذا و خدمات
۴۳	۰/۲۷۳	۲/۱۴	۰/۸۵	برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های محلی مرتبط با توسعه پایدار
۴۴	۰/۲۶۳	۲/۰۴	۰/۵۳	تشکیل گروه‌های محلی برای مدیریت بحران و همکاری در مواقع اضطراری
۴۵	۰/۲۵۲	۲/۵۸	۰/۶۵	مهارت‌های کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی

جدول ۵: نمره اولویت

امتیاز اولویت (I - C) × mI	I-C	میزان اهمیت (I)	میزان مهارت (C)	نیاز آموزشی
۴/۷۲	۱/۲۴	۳/۸۱	۲/۵۷	مهارت‌های ارتباطی و بین‌فرهنگی برای تعامل با گردشگران
۴/۶۸	۱/۲۳	۳/۸۱	۲/۵۸	مهارت‌های کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت‌های شغلی
۴/۵۲	۱/۲۱	۳/۷۴	۲/۵۳	بازاریابی برای جذب گردشگر و افزایش فروش محصولات محلی
۴/۵۱	۱/۴۳	۳/۷۳	۲/۵۲	آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار و چگونگی به‌کارگیری آن در زندگی
۴/۲۷	۱/۵۱	۳/۷۲	۲/۵۷	زبان‌آموزی برای تسهیل ارتباطات
۴/۲۶	۰/۰۵	۴/۰۶	۳/۰۱	روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی)
۳/۸۸	۰/۹۹	۳/۹۲	۲/۹۳	چگونگی پیگیری حقوق اجتماعی و قانونی در جامعه
۳/۷۴	۱/۱۷	۳/۲۰	۲/۰۳	حفظ سنت‌ها و آداب و رسوم محلی
۳/۳۷	۱/۰۶	۳/۱۸	۲/۱۲	آشنایی با استانداردهای بهداشت و ایمنی در تهیه، نگهداری و عرضه غذا و خدمات
۳/۱۸	۱/۰۱	۳/۱۵	۲/۱۴	برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های محلی مرتبط با توسعه پایدار
۳/۱۵	۰/۸۴	۳/۷۶	۲/۹۲	تأثیرات منفی آلودگی و تخریب محیط‌زیست در تنوع زیستی
۲/۹۱	۰/۹۷	۳/۰۱	۲/۰۴	تشکیل گروه‌های محلی برای مدیریت بحران و همکاری در مواقع اضطراری

امتیاز اولویت (I - C) × mI	I-C	میزان اهمیت (I)	میزان مهارت (C)	نیاز آموزشی
۲/۷۳	۰/۹۲	۲/۹۷	۲/۰۵	روش های مقابله با تهدیدات بهداشتی، مانند شیوع بیماری ها
۲/۵۹	۰/۶۸	۳/۸۱	۳/۰۳	نگهداری و بهبود زیرساخت های محلی (جاده ها و امکانات عمومی)
۲/۵۵	۰/۷۹	۳/۲۳	۲/۴۴	تشکیل گروه ها و شبکه های محلی برای تبادل نظر و تجربیات
۲/۴۴	۰/۷۵	۳/۲۶	۲/۵۲	آشنایی با هنرهای محلی، صنایع دستی و موسیقی سنتی
۲/۲۲	۰/۵	۴/۴۵	۳/۹۵	چگونگی مدیریت گروه های محلی برای حفاظت از منابع طبیعی
۲/۰۱	۰/۶۴	۳/۱۵	۲/۵۱	راهکارهای بهبود کیفیت زندگی (سلامت روان و ارتباطات اجتماعی)
۱/۹۲	۰/۶۴	۳	۲/۳۶	واکسیناسیون و شیوه های پیشگیری از بیماری ها
۱/۴۷	۰/۴۳	۳/۴۳	۳/۸۶	اصول ایمنی و امنیت در برابر تهدیدات (سرفت و حوادث طبیعی)
۱/۲۶	۰/۳۷	۳/۴۱	۳/۰۴	حقوق شهروندی و مسئولیت ها در قبال جامعه و محیط زیست
۱/۱۶	۰/۴۶	۲/۵۴	۲/۰۸	آشنایی با مکان های تاریخی و فرهنگی و ارزش های آن ها
۱/۱۶	۰/۴۳	۲/۷۱	۲/۲۸	مهارت های فنی مرتبط با صنایع گردشگری، مانند هتل داری، راهنمایی گردشگران و خدمات غذایی
۱/۰۷	۰/۲۹	۳/۷۲	۳/۴۳	بهره گیری از ابزارهای دیجیتال و آنلاین و رسانه های اجتماعی برای بازاریابی
۱/۰۶	۰/۰۲	۳/۳۴	۳/۰۲	فرایندهای تصمیم گیری مرتبط با زیرساخت ها و حمل و نقل
۰/۸۶	۰/۳۴	۲/۵۵	۲/۲۱	استفاده از رسانه ها و شبکه های اجتماعی برای اطلاع رسانی در مواقع بحران
۰/۸۲	۰/۳	۲/۷۴	۲/۴۴	قوانین مرتبط با گردشگری و حقوق و مسئولیت ها در قبال گردشگران
۰/۷۵	۰/۰۲	۲/۵۰	۲/۲۰	مدیریت استرس و سلامت روان
۰/۷۳	۰/۲۳	۳/۱۹	۲/۹۶	روش های پیشگیری و مقابله با تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی
۰/۴۷	۰/۲۱	۲/۲۴	۲/۰۳	مهارت های همکاری و کار گروهی برای بهبود تعاملات اجتماعی
۰/۴۵	۰/۱۶	۲/۸۷	۲/۷۱	حفاظت از جنگل ها، رودخانه ها و اکوسیستم های محلی
۰/۳۵	۰/۱۱	۳/۲۳	۳/۱۲	تشکیل گروه های محلی برای مدیریت بحران و همکاری در مواقع اضطراری
۰/۲۵	۰/۰۸	۳/۲	۳/۱۲	چگونگی تماس با خدمات اورژانسی و ارائه اطلاعات درست
۰/۲۴	۰/۱	۲/۴۵	۲/۳۵	تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و محیطی گردشگری در توسعه پایدار
۰/۱۹	۰/۰۹	۲/۱۹	۲/۱۰	چگونگی دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی
۰/۱۸	۰/۰۶	۳/۰۷	۳/۰۱	بودجه بندی، پس انداز و مدیریت مالی شخصی
۰/۱۶	۰/۰۵	۳/۲۶	۳/۲۱	چگونگی واکنش به حوادث اضطراری و ارائه کمک های اولیه
۰/۱۶	۰/۰۸	۲/۰۹	۲/۰۱	شیوه های مدیریت پسماند و حفظ پاکیزگی
۰/۱۵	۰/۰۵	۳/۰۸	۳/۰۳	آشنایی با گونه های گیاهی و جانوری و اهمیت حفظ آن ها
۰/۱۵	۰/۰۵	۳/۰۱	۲/۹۶	همکاری و شبکه سازی با سایر کسب و کارها و نهادهای محلی
۰/۱۲	۰/۰۴	۳/۱۴	۳/۱	شیوه های کشاورزی، باغداری و شیلات پایدار
۰/۰۶	۰/۰۲	۳/۰۹	۳/۰۷	برنامه ریزی و هدف گذاری شخصی
۰/۰۶	۰/۰۳	۲/۱۹	۲/۱۶	آشنایی با حمل و نقل عمومی و چگونگی استفاده از آن ها
۰/۰۵	۰/۰۲	۲/۷۴	۲/۷۲	آشنایی با قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی
۰/۰۳	۰/۰۱	۳/۱۸	۳/۱۷	چگونگی انتقال فرهنگ به نسل های آینده

بحث و نتیجه گیری

پژوهش پیش رو با هدف نیازسنجی آموزشی ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی بروجرد با استفاده از مدل بوریچ انجام شده است. نتایج حاصل از اولویت بندی نیازهای آموزشی نشان می دهد که اولویت اول نیاز آموزشی ساکنان مهارت های ارتباطی و بین فرهنگی برای تعامل با گردشگران است. این نیاز می تواند به علت افزایش فرصت گردشگری در منطقه، تنوع فرهنگی گردشگران و لزوم برقراری ارتباط تأثیرگذار با آنها باشد. ناتوانی در برقراری ارتباط ممکن است باعث نارضایتی گردشگران و کاهش کیفیت تجربه آنها و عدم بازگشت دوباره آنها به منطقه مورد نظر شود، که باعث آسیب به صنعت گردشگری و اقتصاد محلی می شود. در همین راستا، پیشنهاد می شود نمایشگاهها و بازارهای محلی برگزار شود تا ساکنان بومی و گردشگران بتوانند با هم تعامل مستقیم داشته باشند.

اولویت دوم نیاز آموزشی ساکنان مهارت های کارآفرینی و نوآوری برای ایجاد فرصت های شغلی است. این نتیجه با نتایج پژوهش جاهدی (2014) هم راستا است، مبنی بر اینکه ایجاد کسب و کارهای جدید به بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی مناطق گردشگری کمک می کند. از این رو، آموزش مهارت های کارآفرینی و نوآوری می تواند درآمدهای محلی را افزایش دهد و شرایط اقتصادی این مناطق را بهبود بخشد. در همین راستا، نیاز آموزشی ساکنان منطقه ونایی به مهارت های کارآفرینی و نوآوری به دلایل متعددی اهمیت دارد: نخست اینکه منطقه گردشگری ونایی به تنهایی ظرفیت فراوانی برای ایجاد کسب و کارهای جدید دارد. آموزش مهارت های کارآفرینی به ساکنان این منطقه امکان می دهد که با شناخت بهتر نیازها و خواسته های گردشگران خدمات و محصولات مناسبی ارائه دهند. به این ترتیب، نه تنها فرصت های شغلی جدیدی در این منطقه ایجاد می شود، بلکه درآمدهای محلی نیز افزایش خواهد یافت. دومین علت اهمیت نوآوری در صنعت گردشگری است. با توجه به رقابت شدید در این حوزه، ساکنان این منطقه باید با ایده های جدید و نوآورانه کیفیت خدماتشان را افزایش دهند و تجربه بهتری برای گردشگران ایجاد کنند. این امر سبب افزایش رضایت گردشگران و جذب بیشتر گردشگران می شود. مسائلی مانند کمبود آموزش های تخصصی و کمبود منابع مالی مانع پیشرفت ساکنان در این زمینه شده است. بنابراین، پیشنهاد می شود دوره های آموزشی تخصصی در زمینه کارآفرینی و نوآوری برای ساکنان این منطقه برگزار شود، از جمله دوره هایی برای

مدیریت کسب و کار و بازاریابی.

سومین نیاز آموزشی ساکنان بازاریابی برای جذب گردشگر و افزایش فروش محصولات محلی است. این یافته با نتایج پژوهش آقیانتی و همکاران (2020) هم راستا است، مبنی بر اینکه مهارت های بازاریابی دیجیتال و نمایش محصولات محلی از این طریق باعث جذب گردشگران و توسعه پایدار در مناطق گردشگری می شود. این همسویی نتایج نشان دهنده اهمیت فناوری های نوین در بازاریابی است. از این رو، ساکنان منطقه ونایی باید در زمینه بازاریابی آموزش ببینند؛ آموزش هایی از قبیل روش های بازاریابی دیجیتال مانند بهینه کردن موتورهای جستجو (SEO) و تبلیغات در شبکه های اجتماعی. با آموختن این مهارت ها به ساکنان، آنها خواهند توانست به طور مؤثری منطقه خود را به گردشگران معرفی نمایند و آنها را به بازدید از جاذبه های طبیعی ترغیب کنند. از طرفی، فروش محصولات محلی هم به اقتصاد منطقه ونایی و توسعه پایدار آن کمک می کند و هم به گردشگران این امکان را می دهد که ضمن افزایش رضایت، تجربه ای اصیل و به یادماندنی از فرهنگ و سنت های منطقه ونایی به دست آورند. ساکنان باید بتوانند محصولاتشان را به شکل جذابی به نمایش بگذارند. برپایی غرفه های فروش در رویدادهای محلی، برگزاری بازارچه های محلی یا حتی فروش آنلاین می تواند درخور توجه باشد.

آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار و چگونگی به کارگیری آن در زندگی اولویت چهارم است. این نتیجه با یافته های نوشابخت (2020)، و وانسی و همکاران (2023) هم راستا است. آشنایی با مفاهیم توسعه پایدار به معنای درک نیاز به حفظ منابع طبیعی، مدیریت درست پسماندها و زباله ها، مصرف بهینه انرژی و آب و در نهایت توجه به جنبه های اجتماعی و اقتصادی توسعه در منطقه است. نتایج این مطالعات نیز نشان می دهد که اجرای مفاهیم توسعه پایدار نه تنها باعث حفظ منابع طبیعی و محیط زیست می شود، بلکه کیفیت زندگی را بهبود می بخشد و سبب توسعه اقتصادی در مناطق گردشگری می شود. از این رو، جوامع محلی آموزش را راهکاری برای بهبود وضعیت توسعه پایدار خصوصاً در بعد محیط زیستی منطقه گردشگری خود می دانند. همین امر به ساکنان منطقه ونایی کمک می کند تا محیط زیست را حفظ کنند و باعث افزایش کیفیت زندگی خود شوند. از طرفی، توسعه پایدار به ساکنان این منطقه این امکان را می دهد که از جاذبه های طبیعی منطقه خود به شکلی استفاده کنند که هم به اقتصاد محلی

و هم به محیط‌زیست آسیبی نرسد. یک نمونه آن استفاده از روش‌های کشاورزی پایدار است، که باعث تولید محصولات محلی باکیفیت می‌شود و در نهایت، هم نیازهای غذایی ساکنان را برآورده می‌کند و هم باعث افزایش تمایل گردشگران به خرید این محصولات می‌شود.

زبان‌آموزی برای تسهیل ارتباطات نیز یکی از نیازهای مهم ساکنان است. این نتیجه با نتایج پژوهش جاهدی (۲۰۱۴) هم‌راستا است. ساکنان منطقه ونایی، به‌خاطر تعاملی که با گردشگران از فرهنگ‌ها و زبان‌های گوناگون دارند، به مهارت‌های زبانی نیاز بیشتری دارند. یادگیری زبان ارتباطات را آسان می‌کند و تجربه گردشگران را بهبود می‌بخشد؛ همچنین، درآمد ساکنان را افزایش می‌دهد. برای تحقق این هدف، پیشنهاد می‌شود دوره‌های زبان ویژه با تمرکز بر واژگان و عبارات رایج در صنعت گردشگری در این منطقه برگزار شود.

روش‌های استفاده پایدار از منابع طبیعی (آب، خاک و انرژی) نیز اولویت بالایی برای آموزش دارد. این نتیجه با یافته‌های وانی و همکاران (۲۰۲۳) هم‌راستا است. با توجه به فشارهایی که از طریق گردشگری بر منابع طبیعی این منطقه وارد می‌شود، آموزش در این زمینه می‌تواند به حفظ محیط‌زیست، کاهش هزینه‌ها و بهبود کیفیت زندگی ساکنان آن کمک کند. این امر همچنین به افزایش رضایت گردشگران و جذب بیشتر آن‌ها می‌انجامد. برای تحقق این هدف، پیشنهاد می‌شود با برپایی کارگاه‌های آموزشی، دوره‌های تخصصی و جلسات مشاوره به موضوعاتی مانند روش‌های صرفه‌جویی در آب، حفظ و بهبود کیفیت خاک و استفاده بهینه از منابع انرژی تجدیدپذیر پرداخته شود.

این پژوهش، با وجود دستاوردهای ارزشمند در شناسایی نیازهای آموزشی ساکنان بومی منطقه گردشگری ونایی، با محدودیت‌هایی مواجه است. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به محدودیت جغرافیایی و تعمیم‌ناپذیری نتایج به سایر مناطق و ابستگی به پرسش‌نامه مبتنی بر مدل بورلیچ، که ممکن است تمام ابعاد نیازهای آموزشی را پوشش ندهد، و تأثیر سوگیری‌های شخصی یا فرهنگی در پاسخ‌ها اشاره کرد. همچنین، محدودیت‌های زمانی، زبانی و فرهنگی ممکن است بر دقت داده‌ها تأثیر داشته باشد. علاوه بر این، اجرای برنامه‌های آموزشی شناسایی شده ممکن است بر اثر کمبود منابع یا امکانات با چالش روبه‌رو شود.

این محدودیت‌ها لزوم انجام پژوهش‌های جامع‌تر در آینده را برای دستیابی به نتایج دقیق‌تر و تعمیم‌پذیرتر نشان می‌دهد.

برای پژوهش‌های آینده پیشنهاد می‌شود تأثیر آموزش‌های ارائه‌شده در بهبود مهارت‌های ساکنان بومی و دستیابی به اهداف توسعه پایدار گردشگری بررسی شود. مقایسه نیازهای آموزشی ساکنان بومی در مناطق گوناگون گردشگری، نقش فناوری‌های نوین در آموزش، و تأثیر مشارکت ساکنان در برنامه‌ریزی گردشگری نیز به طراحی برنامه‌های آموزشی جامع‌تر کمک خواهد کرد. بررسی تأثیر آموزش‌ها در حفظ محیط‌زیست، افزایش درآمد و اشتغال، و حفظ فرهنگ و سنت‌های محلی نیز از دیگر زمینه‌های پژوهشی مهم است. علاوه بر این، تحلیل نیازهای آموزشی گردشگران در تعامل با ساکنان بومی و استفاده از مدل‌های دیگر نیازسنجی آموزشی مانند کافمن یا گوردون کیفیت پژوهش‌ها و برنامه‌های آموزشی آینده را ارتقا خواهد داد.

منابع فارسی که معادل لاتین آن‌ها در فهرست منابع آمده است:

آگهی، حسین (۱۳۹۲). نیازسنجی آموزشی بهره‌برداران مزارع پرورش ماهی شهرستان دالاهو در استان کرمانشاه. پایان‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه رازی، دانشکده کشاورزی

امیری، حسین، چیدری، محمد و عباسی، عنایت (۱۳۹۵). بررسی نیازهای آموزشی انجیرکاران شهرستان پلدختر پیرامون بازاریابی و فرآوری انجیر. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۲(۴۷)، ۴۰۳-۴۱۷. <https://doi.org/10.22059/ijaedr.2016.59713>

جاهدی، زمان (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزش‌های مهارتی در بخش خدمات حوزه گردشگری شهر سی سخت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

داوری، علی و رضازاده، آرش (۱۳۹۲). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS. چاپ اول، تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.

رحمانی، بیژن، سعیدی‌راد، مجید و کاظمی، محمد (۱۳۹۶). راهبردهای توسعه پایدار گردشگری در سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: روستای

- An Assessment of Attitudes and Concerns of Residents towards Educational Scout-Based Tourism in Indonesia. *Journal of Indonesian Tourism and Development Studies*, 8(1), 9-13. <https://doi.org/10.21776/ub.jitode.2020.008.01.02>
- Agahi, H. (2013). *Educational needs assessment of fish farm operators in Dalahu County, Kermanshah Province* (Master's thesis). Ministry of Science, Research and Technology, Razi University, Faculty of Agriculture. [In Persian]
- Amani, D., & Mfumbilwa, E. (2024). Destination promotion videos and tourism knowledge: a road toward residents' empowerment in emerging tourism destinations. *Sage Open*, 14(3). <https://doi.org/10.1177/21582440241276182>
- Amiri, H., Chizari, M. & Abbasi, E. (2016). A Study on Educational Needs of Fig Growers in Poldokhtar Township regarding Fig Marketing and Processing. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 47(2), 403-417. <https://doi.org/10.22059/ijaedr.2016.59713> [In Persian]
- Arintoko, A., Ahmad, A. A., Gunawan, D. S., & Supadi, S. (2020). Community-based tourism village development strategies: A case of Borobudur tourism village area, Indonesia. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 29(2), 398-413. <https://doi.org/10.30892/gtg.29202-477>
- Azimi, S. & Partovi, P. (2021). Developing Social Sustainability Conceptual Framework of the Tourism Host Community Residents. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 14(34), 207-220. <https://doi.org/10.22034/aaud.2019.203488.2005> [In Persian]
- ونایی شهرستان بروجرد). فضای گردشگری، [https://sanad.iau.ir/en/Journal/23_41_\(22\)6_gjts/Article/999571](https://sanad.iau.ir/en/Journal/23_41_(22)6_gjts/Article/999571)
- زرافشانی، کیومرث، آگهی، حسین و خالدی، خوشقدم (۱۳۹۰). نیازسنجی آموزشی زنان روستای قماش شهرستان سنقر. زن در توسعه و سیاست، ۹(۱)، ۱۶۵-۱۸۳. https://jwdp.ut.ac.ir/article_22497.html?lang=en
- عظیمی، شراره، و پرتوی، پروین (۱۴۰۰). تدوین چارچوب مفهومی پایداری اجتماعی ساکنان جامعه میزبان گردشگری. معماری و شهرسازی آرمان شهر، ۴(۳۴)، ۲۲۰-۲۲۷. <https://doi.org/10.22034/aaud.2019.203488.2005>
- فیض‌پور، محمدعلی. انصاری سامانی، حبیب و ناصری، زهرا (۱۴۰۲). بررسی عوامل مؤثر بر مطالعات امکان‌سنجی توسعه گردشگری در استان کرمانشاه؛ ارزیابی دیدگاه جامعه محلی. مطالعات اجتماعی گردشگری، ۱۱(۲۳)، ۱-۳۶. <https://doi.org/10.61186/journalitor.36202.11.23.1>
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). نتایج تفصیلی سرشماری جمعیت و مسکن سال ۱۳۹۵.
- منفرد، نوذر، فاطمی، مهسا، رضایی مقدم، کورش، مقدس فریمانی، شهرام، بیات، پرویز و امیرامینی خلفلو، مهناز (۱۳۹۸). نیازسنجی آموزشی دوره‌های مهارت‌آموزی کشاورزی ارگانیک برای بهره‌برداران استان بوشهر. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. <https://doi.org/10.22092/jaeer.2020.128818.1675>
- نوشابخت، مرضیه (۱۳۹۹). نیازسنجی آموزشی گزارش‌های ارزیابی اثرات محیط‌زیست در پروژه‌های گردشگری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد آموزش محیط‌زیست، دانشگاه شهید بهشتی.
- Abdel-Maksoud, B. M., & Saknidy, S. (2016). A New Approach for Training Needs Assessment. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 4(02), 102. <https://doi.org/10.4236/jhrss.2016.42012>
- Afiyanti, M., Riniwati, H., Wardhani, S., Hardyansah, R., & Wibowo, F. A. A. (2020).

- Chang, K. G., Chien, H., Cheng, H., & Chen, H. I. (2018). The impacts of tourism development in rural indigenous destinations: An investigation of the local residents' perception using choicemodeling. *Sustainability*, 10(12), 4766. <https://doi.org/10.3390/su10124766>
- Davari, A., & Rezazadeh, A. (2013). *Structural equation modeling with PLS software* (1st ed.). Tehran: Jahad University Press. [In Persian]
- Delita, F., Berutu, N., Tanjung, F., & Rambe, T. (2024). Resident's attitudes toward tourism development in simanindo subdistrict samosir regency. *KnE Social Sciences*, 9(2), 1165-1180.. <https://doi.org/10.18502/kss.v9i2.14932>
- Feizpour, M. A., Ansari samani, H. & Naseri, Z. (2023). Investigating the Factors Involved in Feasibility Studies of Tourism Development in Kermanshah Province: A Local Community Perspective. *Social Studies in Tourism*, 11(23), 1-36. <https://doi.org/10.61186/journalitor.36202.11.23.1> [In Persian]
- Gregg, A. J. (2002). *Use of information technology by conty extension agentsof the Clorida cooperative extension servises*. Florida: State University of Florida.
- Hao, H., Long, P., & Kleckley, J. (2010). Factors predicting homeowners' attitudes toward tourism. *Journal of Travel Research*, 50(6), 627-640. <https://doi.org/10.1177/0047287510385463>
- Jahedi, Z. (2014). *Needs assessment of skill training in the service sector of the tourism industry in Sisakht city* (Master's thesis in Educational Management). Islamic Azad University, Marvdasht Branch. [In Persian]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Bagri, G., & Kala, D. (2016). Residents' attitudes toward tourism development and impacts in kotikanasar, indroli, pattyur tourism circuit of uttarakhand state, india. *Pasos Revista De Turismo Y Patrimonio Cultural*, 14(1), 23-39. <https://doi.org/10.25145/j.pasos.2016.14.002>
- Bajrami, D., Radosavac, A., Cimbalević, M., Tretiakova, T., & Syromiatnikova, J. (2020). Determinants of residents' support for sustainable tourism development: implications for rural communities. *Sustainability*, 12(22), 9438. <https://doi.org/10.3390/su12229438>
- Basheer, S., Malik, Y., Walia, S., Bayram, G., & Valeri, M. (2024). Community attachment, tourist contact, and resident attitudes toward tourism development of kashmir valley. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 72(3), 410-421. <https://doi.org/10.37741/t.72.3.9>
- Bichler, B. F. (2021). Designing tourism governance: The role of local residents. *Journal of Destination Marketing & Management*, 19, 100389. <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2019.100389>
- Borich, Gary.D.(1980). Aneedassessmentmodel for conducting flow- up studies. *Journal of Teacher Education*, 31(3), 39-42. <https://doi.org/10.1177/00224871800310031>
- Brida, J., Osti, L., & Faccioli, M. (2011). Residents' perception and attitudes towards tourism impacts. *Benchmarking an International Journal*, 18(3), 359-385. <https://doi.org/10.1108/14635771111137769>

- Impact Assessment reports in tourism projects* (Master's thesis in Environmental Education). Shahid Beheshti University. [In Persian]
- Obradović, S., Tešin, A., Božović, T., & Milošević, D. (2020). Residents' perceptions of and satisfaction with tourism development: a case study of the uvac special nature reserve, serbia. *Tourism and Hospitality Research*, 21(1), 31-43. <https://doi.org/10.1177/1467358420946789>
- Papastathopoulos, A., Ahmad, S., Hammad, N., & Kaminakis, K. (2019). Demographic analysis of residents' support for tourism development in the uae: a bayesian structural equation modeling multigroup approach. *Journal of Travel Research*, 59(6), 1119-1139. <https://doi.org/10.1177/0047287519874131>
- Rahmani, B., Saeidi Rad, M., & Kazemi, M. (2017). Sustainable Tourism Development Strategies in Rural Settlements (A Case of Vanaie Village in Borujerd). *Geographical Journal of Tourism Space*, 6(22), 23-42. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/gjts/Article/999571> [In Persian]
- Shen, K., Geng, C., & Su, X. (2019). Antecedents of residents' pro-tourism behavioral intention: place image, place attachment, and attitude. *Frontiers in Psychology*, 10, 2349. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02349>
- Soldić Frleta, D., & Smolčić Jurdana, D. (2020). Insights into differences in residents' attitudes: Tourism impacts and support for future development. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 68(2), 170-180. <https://doi.org/10.37741/t.68.2.5>
- Statistical Centre of Iran. (2016). *Detailed results of the population and housing census of 2016*. [In Persian]
- Jiang, Y., Yu, G., & Zhou, H. (2023). Residents' perception of tourism impact, participation and support in destinations under the covid-19 pandemic: the intermediary role of government trust. *Sustainability*, 15(3), 2513. <https://doi.org/10.3390/su15032513>
- Zarafshani, K., Agahi, H. & Khaledi, K. (2011). Examining Educational Needs of Rural Women in Ghomum Village of Songhor Township Using Borich Model and Quadrant Analysis. *Woman in Development & Politics*, 9(1), 165-183. https://jwdp.ut.ac.ir/article_22497.html?lang=en [In Persian]
- Maalouf, H., Ghabban, S., & Shames, M. (2015). Nightlife Tourism: A Blessing or a Curse for Host Communities? "A Case Study on Gemmayzeh, Lebanon" [Tourisme de vie nocturne, une bénédiction ou une malédiction pour les communautés locales? « Une étude de cas sur Gemmayzeh, Liban »]. *Journal of Tourism Research & Hospitality*, 04(02). <https://doi.org/10.4172/2324-8807.1000147>
- Miyagi, H. (2023). Residents' support toward tourism and socio-economic crisis by covid19 -the case of young residents in okinawa island, japan. *Euro-Asia Tourism Studies Journal*, 4(December 2023). <https://doi.org/10.58345/evfl3995>
- Monfared, N., Fatemi, M., Rezaei-Moghaddam, K., Moghaddas Farimani, S., Bayat, P. & Amiramini Khalafloo, M. (2020). Need Assessment of the Skill Training Sessions of Organic Farming for the Farmers of Bushehr Province. *Agricultural Education Administration Research*, 11(51), 83-108. <https://doi.org/10.22092/jaear.2020.128818.1675> [In Persian]
- Nooshbakht, M. (2020). *Educational needs assessment of Environmental*

- Wani, M. S., Bhat, M. S., Alam, A., & Mir, S. A. (2023). Assessing indigenous community's perspectives and attitudes. Toward tourism development impacts in the northwestern Himalayas, India. *Socio-Ecological Practice Research*, 5, 63-78. <https://doi.org/10.1007/s42532-022-00134-6>
- Yanes, A., Zielinski, S., Cano, M.D. & Kim, S. (2019). Community-based tourism in developing countries: A framework for policy evaluation, *Sustainability*, 11(9), 1-23. <https://doi.org/10.3390/su11092506>
- Yu, C., Cole, S., & Chancellor, C. (2018). Resident support for tourism development in rural midwestern (usa) communities: perceived tourism impacts and community quality of life perspective. *Sustainability*, 10(3), 802. <https://doi.org/10.3390/su10030802>
- Stojković, I., Tepavčević, J., Blešić, I., Ivkov, M., & Šimon, V. (2020). The influence of sociodemographic characteristics of residents on the perception of tourism development impacts. *The European Journal of Applied Economics*, 17(2), 89-103. <https://doi.org/10.5937/ejae17-26800>
- Stylidis, D., Biran, A., Sit, J., & Szivás, E. (2014). Residents' support for tourism development: the role of residents' place image and perceived tourism impacts. *Tourism Management*, 45, 260-274. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.05.006>
- Wang, X., Zhen, F., Zhang, J., & Wu, X. (2013). Exploring factors influencing residents' satisfaction with tourism development in poverty-stricken areas: a case study of five poor villages in china. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 19(5), 517-537. <https://doi.org/10.1080/10941665.2013.768283>